

VANTAALAISTEN YLÄKOULUN
TYTTÖJEN VAPAA-AIKAAN JA
HARRASTUKSIIN LIITTYVIÄ TOIVEITA
Kartoitus Vantaan Nicehearts ry:lle

Marina Ilinä
Opinnäytetyö, kevät 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Ilina, Marina. Vantaalaisten yläkoulun tyttöjen vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyviä toiveita. Kartoitus Vantaan Nicehearts ry:lle, Helsinki, kevät 2014, 51 s. 4 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitä Vantaan yläkoulun tytöt harrastavat ja minkälaista vapaa-ajan toimintaa he kaipaavat. Tutkimuksessa otettiin huomioon sekä suomalais- että venäläistaustaisten tyttöjen tarpeet ja heidän toiveensa, pyrittiin selvittämään, miten venäläistaustaiset tytöt huomioidaan vapaa-ajan arjessa ja nuorisontyön toiminnoissa. Tutkimuksessa koottiin tietoa, tarvitsevatko venäläistaustaiset tytöt erilaista toimintaa, jonka avulla voidaan tukea heidän identiteettinsä kehittymistä ja ennaltaehkäistä syrjäytymistä.

Aihetta lähestyttiin monikulttuurisuuden näkökulmasta. Opinnäytetyö on kvalitatiivinen tutkimus ja aineisto kerättiin teemahaastatteluilla, joissa oli mukana sekä yksilö- että ryhmähaastatteluita. Tutkimukseen osallistui kolmelta vantaalaista yläkoululaistyttöä ja kaksi heidän äitiään. Analyysi toteutettiin sisällönanalyysimenetelmällä.

Tutkimustulokset osoittavat, että tutkimukseen osallistuneilla tytöillä oli sekä omaehtoisia että ohjattuja harrastuksia. Tytöt tarvitsevat oman oleskelutilan, jossa heidät hyväksytään juuri sellaisina tyttöinä, kun he ovat ja jossa he voisivat saada ymmärrystä kasvamisestaan naiseksi nyky-yhteiskunnassa ja kehittää identiteettiään. Ystävät ja omista toiveista lähtenyt harrastustoiminta ovat tärkeitä murrosikäisille tytöille. Tutkimuksessa tuli esille, että tyttöjä kiinnostavaa ilmaista vapaa-ajan toimintaa on hyvin vähän tarjolla Vantaalla. Haastateltavien vastauksista heijastui, että venäjänkieliset tytöt kaipaavat venäjän kielellä järjestettävää harrastustoimintaa ja vertaistukiryhmää, jossa he voisivat puhua ongelmistaan vapaasti ja saada tukea. Suomalaiset tytöt ovat halukkaita tulemaan aktiivisiksi toimijoiksi monikulttuuriseen tyttötyöhön. Harrastustoiminnoissa olisi vielä kehitettävää, jotta se tavoittaisi kaikki kohderyhmän nuoret.

Asiasanat: identiteetin kehittyminen, monikulttuurinen identiteetti, vapaa aika

ABSTRACT

Marina Iilina

The survey on Vantaa adolescent girls' interests for recreational activity.

51 p., 4 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Spring 2014.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.

Degree: Bachelor of Social Services.

The objective of this thesis was to study Vantaa adolescent girls' leisure activity and hobbies. Besides, the purpose of the study was to examine girls' interests for spending their leisure time to assist Vantaa Nicehearts ry in developing needs-based work aimed at girls from 14 to 18 years old who were at risk for social exclusion. The needs of Russian migrant girls were taken into consideration as well as the Finnish girls' needs. The study was a qualitative research. The data collection methods were an individual theme interview and a group theme interview. Individual interviews were conducted in Länsimäki middle school and in Vantaa Nicehearts ry. Two families that were living in Tikkurila participated in a group interview. All in all the study involved 15 Vantaa citizens: 13 teenage girls and 2 grown-ups (the girls' mothers). The data was analyzed using qualitative content analysis. According to the interview results, recreation activity, that was available in Vantaa, did not interest the girls. The most popular hobbies were music, dancing, pole-dance, graffiti, drama, drawing and sport. The study revealed that friends and the opportunity to act on their own initiative were considered important aspects by the respondents. Many interviewees wanted to take part in the planning of their own activity. The results showed that the girls of Russian background needed special support to join in on an equal basis. As to the Finnish girls they wanted to participate in multicultural youth work more actively. The girls needed a place where each of them could feel special and valuable. Due to the study results the following conclusion could be made: youth work in Vantaa should be developed in order to involve more girls of different backgrounds in these activities in the future.

Key words: individual development, multicultural identity, leisure time

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 IDENTITEETTIÄ ETSIMÄSSÄ.....	7
2.1 Nuoren identiteetti	7
2.2 Vapaa-ajan merkitys nuorten elämässä	8
2.3 Tyttöjen identiteettiä etsimässä	9
2.4 Monikulttuurinen identiteetti.....	9
3 NUORISOTYÖ.....	11
3.1 Nuorisotyö Vantaalla	11
3.2 Vantaan Nicehearts ry.....	12
4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	14
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	17
5.1 Tutkimuksen tarkoitus, tehtävät ja menetelmä	17
5.2 Aineiston keruu.....	18
5.3 Haastatteluaineiston analyysi	20
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	23
6.1 Vantaalaisten yläkoulun tyttöjen harrastaminen	23
6.2 Yläkoulun tyttöjen toiveet harrastustoiminnan tarjonnasta.....	25
6.3 Tyttöjen identiteetin muodostuminen harrastustoiminnan avulla	26
6.4 Venäläistaustaisten tyttöjen osallistuminen harrastuksiin	28
6.5 Nuorisotyön parantamisen keinoja eli tulevaisuuden toiveet	29
7 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	33
8 POHDINTA	35
LÄHTEET	38
LIITE 1: HAASTATTELURUNKO 1.....	41
LIITE 2: SAATEKIRJE KOULUN REHTORILLE	44

LIITE 3: KIRJE HUOLTAJALLE	46
LIITE 4: HAASTATTELURUNKO 2.....	48

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee vantaalaisten yläkoulun tyttöjen vapaa-ajan viettoa, harrastuksia ja heidän niihin liittyviä toiveitaan. Tein kartoituksen Vantaan Nicehearts ry:lle. Oma maahanmuuttajataustani ja vahva kiinnostukseni monikulttuurisuuteen ja tyttötyöhön vaikuttivat opinnäytetyöaiheeni valintaan. Harjoittelun aikana Vantaan Nicehearts ry:n Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittäminen Vantaalla -projektissa kiinnostus lisääntyi, koska koin että elän monikulttuuristuvassa yhteiskunnassa. Syy siihen, miksi lähdin tekemään opinnäytetyötäni murrosikäisten tyttöjen harrastamisesta, perustui heränneisiin kysymyksiin: miksi osa nuorista jää harrastustoiminnan ulkopuolelle ja miksi venäjänkieliset tytöt eivät osallistu Vantaan Nicehearts ry:n toimintaan.

Tytöille suunnatusta työstä on monenlaisia tutkimuksia, projekteja, opinnäytetöitä ja pro gradu tutkimuksia, joita on tehty eri puolilla Suomea. Niissä tutkimuksissa on perusteltu, miksi tytöt tarvitsevat ohjattua harrastustoimintaa ja miten heille sopiva harrastus ja vapaa-ajan toiminta vaikuttavat heidän kehitykseensä.

Omassa tutkimuksessani pyrin selvittämään, mitä vapaa-ajan toimintaa Vantaan yläkoulun tytöt harrastavat, minkälaista toimintaa he kaipaavat, ja jos ei ole harrastuksia, niin mistä syystä sopivaa harrastusta ja vapaa-ajan toimintaa ei ole löytynyt. Tutkimuksessa otettiin huomioon sekä valtaväestön tyttöjen vapaa-ajanvieron toiveet että Venäjältä tulevien tyttöjen tarpeet ja heidän toiveensa ja pyrittiin selvittämään kuinka nuorten maahanmuuttajataustaisten tyttöjen sosiaalista kiinnittymistä voitaisiin edistää ottaen huomioon, että maahanmuuttajien määrä Suomessa on viime vuosien aikana lisääntynyt merkittävästi. Laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010, § 29–30) säädetään, että tavoite on edistää maahanmuuttajaryhmien sosiaalista vahvistamista, osallisuutta, sekä tukea mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen. Maahanmuuttajaväestön tarpeet ja kotoutumisen edistäminen on otettava huomioon kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten yleisessä suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa.

2 IDENTITEETTIÄ ETSIMÄSSÄ

2.1 Nuoren identiteetti

Jokaisella ihmisellä on monia mahdollisia identiteettejä: sukupuoli, etnisyys, ikä, uskonto ja maailmankatsomus, kieli, sosiaaliluokka, ammatti ja maantieteellinen asuinpaikka. Identiteetin kehittymisestä on olemassa erilaisia teorioita. Keltikangas-Järvisen (2000,112) mukaan identiteetti on minän pysyvyys. Tällöin identiteetti on varmuutta kuvaileva tunne: varmuutta siitä, keitä olemme ja mitä tulevaisuudelta haluamme. Skinnari (Eischer & Tuppurainen 2009, 47–48) kuvailee seuraavan esimerkin avulla tilannetta, kun identiteetti on hukassa ja nuori ei näe tarkoitusta elämässään:

Kaikki mitä näen on viisi kohtaa: syntymä-opiskelu-työ-eläke-kuolema.

Skinnari (Eischer & Tuppurainen 2009, 47–48) asettaa nuorisotyön merkittäväksi tavoitteeksi nuoren identiteetin muodostamisen tukemisen.

Nykyajan tulkinnat identiteetistä viittaavat siihen, ettei identiteetti ole pysyvä järjestelmä vaan muokkautuva ja uudelleen rakentuva käsitys itsestä (Paavola & Talib 2010, 61). Kehityopsykologi Marcia (1980, 159) lähestyy identiteettiä psykososiaalisena kokonaisuutena, joka etenee sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Marcia määrittelee identiteetin minän järjestelmäksi, henkilön itsensä rakentamaksi ja dynaamiseksi kokonaisuudeksi, joka kostuu yksilön tarpeista, kyvyistä, uskomuksista, kulttuurista ja yksilöllisestä kokemuksesta. Marcian näkemyksiin perustuvaa teoriaa nuoren identiteetin kehitymisprosessista on käytetty paljon nuorten identiteettiä käsittelevissä tutkimuksissa. Taustalla on elämänkaariajattelu, jonka mukaan identiteettirakentumistyö jatkuu koko elämän. Identiteetin kehitykseen olennaisena osana kuluvat erilaiset kriisit ja nuoren identiteetti kehittyy kriiseistä selviytymisen kautta.

Nuoruus on identiteetin rakentumisen kannalta yksi tärkeistä elämänvaiheista. Silloin kasvuprosessit, jotka liittyvät sekä fyysiseen kasvuun että kognitiivisten ja sosiaalisten taitojen kehitykseen, ovat yhtäaikaaisesti käynnissä. Marcia (1980, 169) mainitsee, että vain kun nuorelle muodostuu käsitys omista taidoista, kyvykkyydestä tai kyvyttömyydestä ja hänellä on kokemus siitä, että hänen ainutlaatuisuutensa säilyy, nuori uskaltaa liittyä toisiin.

2.2 Vapaa-ajan merkitys nuorten elämässä

Nykyisin vapaa-ajan merkitys nuorten elämässä on korostunut. Nuorista puhuttaessa vapaa-ajalla käsitetään yleensä koulun tai työn ulkopuolista aikaa, joka ei kulu läksyjen tai kotitöiden tekemiseen. Vapaa-aikaa pidetään yleisesti myönteisenä asiana, joka tarjoaa tilaisuuksia irrottautua muualla kohdattavista rooli-odotuksista ja joka mahdollistaa jonkin oman ja tärkeäksi koetun asian tekemisen. Nuoret viettävät paljon ajastaan samanikäisten kanssa. Vapaa-aika on tärkeä osa nuorten elämää sosiaalisen hyväksymisen ja sitä kautta itsetunnon kehittymisen ja identiteetin näkökulmista. Vapaa-ajanvieton, arvostusten ja identiteetin välillä on yhteys: vapaa-ajallaan ihmiset haluavat tehdä tärkeiksi kokemiinsa asioita, jotka tukevat heidän minäkäsitystään. Yhteisen vapaan toiminnan ulkopuolelle jääminen saattaa merkitä pahimmillaan voimakasta emotionaalista osattomuuden kokemusta. (Harinen 2005, 38, 58.)

Nuorille vapaa-ajanviettotavat ovat tärkeitä, koska niillä on yhteyksiä ystävyys-suhteiden ja verkostojen luomiseen, oman identiteetin kehittymiseen, sukupuoli-identiteetin rakentumiseen, aikuistumiseen ja maailmankuvan rakentamiseen. Harrastukset ja muu vapaa-ajan toiminta auttavat kasvattamaan nuorten kulttuurisia ja sosiaalisia taitoja sekä niiden pääomaa, joka kehittyy heille sosiaalseksi voimavaraksi ja auttaa heitä aikuistumisessa. (Helve 2009, 252–253.)

2.3 Tyttöjen identiteettiä etsimässä

Sukupuoli vaikuttaa myös lasten ja nuorten vapaa-ajanviettoon. Tytöt viettävät vapaa-aikaa enemmän kotona kuin pojat, ja pojat puolestaan harrastavat enemmän kodin ulkopuolella kuin tytöt. (Joronen 2009, 14.) Usein ei huomata, että monet nuoriso- ja vapaa-aikatoimen järjestämät tai tukemat aktiviteetit on suunnattu enemmän pojille. Julkisista rahoista tuetaan erilaisia urheilulajeja niin kuin jääkiekko, jalkapallo, salibandy, kun tavallisesti tyttöjä kiinnostavat harrastukset, kuten tanssi tai ratsastus, täytyy rahoittaa kokonaan vanhempien kukkarosta. Tyttöjä kiinnostavaa ilmaista vapaa-ajan toimintaa on hyvin vähän tarjolla. (Karman 2009, 62.)

Tytöt tarvitsevat oman tilan, missä heidät hyväksytään juuri sellaisina tyttöinä kuin he ovat ja missä he voivat tutkiskella omaa naiseuttaan ja etsiä omaa identiteettiään. 12–18-vuotiaat tytöt voisivat voimaantua löytämään elämässä oman juttunsa ”poikavapaissa neliöissä”, kun tyttöyden ja tyttöjen kasvun erityispiirteet otetaan huomioon. (Eisher & Tuppurainen 2009, 15.) Luomalla tytöille oma tila heille voidaan välittää näkemys tyttönä ja naisena olemisen arvosta. Heidän ei tarvitse peilata omaa viehättävyyttään vastakkaiseen sukupuoleen ja koko ajan kilpailla poikien huomioista. (Karman 2009, 36.)

2.4 Monikulttuurinen identiteetti

Maahanmuutto on aina yksilölle tietynlainen haaste. Maahanmuuttajanuoren identiteetin rakentuminen on vaikeaa. Etninen kulttuuri välittyy ihmiselle jo varhaiskasvatuksen yhteydessä ja liittää hänet muihin saman ryhmän jäseniin itsestään selvin jo syntymässä saaduin sitein. Monien nuorten kohdalla siirtymä Suomeen osuu samaan ajankohtaan kuin murrosikä ja herkkä siirtymävaihe lapsuudesta nuoruuteen (Talib & Lipponen 2008, 37, 57).

Nuoruudessa maahanmuutto ja oman minän etsiminen ovat yhteydessä toisiinsa. Tietoisuus omasta itsestä heikentyy ihmisen muuttaessa toiseen maahan. Muuton jälkeen yksilön onkin muokattava identiteettinsä kieleen ja kulttuuriin

sekä uuteen paikkaan sopivaksi, mikä heikentää ihmisen tietoisuutta omasta itsestä. (Talib & Lipponen 2008, 76.) Identiteettikysymykset ovat kipeitä, vaikeita ja joskus jopa ratkaisemattomia. Muutto uuteen maahan, vieras kieli ja kulttuuri, menettämisen vaikeudet, sekä uuden yhteiskunnan järjestelmän vieraus ja erilaiset arvot sekä normit vaativat maahanmuuttajalta uuden opettelemista, omaksumista ja muuttumista. (Virtanen & Yusuf 2011, 12.) Vasta maahan saapunut nuori haluaa tulla mahdollisimman pian valtaväestön kaltaiseksi, mutta voi kokea kaiken uutena ja saattaa oireilla ja reagoida elämäntilanteensa muutokseen monia vuosia. Kuitenkin kun nuori havaitsee positiivisia piirteitä omassa kulttuurissaan (oman kulttuuriarvostuksen lisääntymisen myötä), hänen itsetuntonsa vahvistuu. (Talib & Lipponen 2008, 73.)

Monikulttuurinen nuori muokkaa identiteettiään sen mukaan, millaisena muut hänet näkevät. Identiteetti muokkautuu niiden käsitteiden ja käytäntöjen välityksellä, joihin perhe, uskonto, kaveripiiri, ympäröivä yhteiskunta ja eri instituutiot kuten koulu vaikuttavat. (Talib & Lipponen 2008, 77.) Vähemmistöön kuuluvat maahanmuuttajataustaiset nuoret muokkaavat identiteettejään moniulotteisemmin kuin valtaväestön nuoret. He voivat samaistua sekä kansalliseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin, paikalliseen yhteisöön että omaan vähemmistöryhmäänsä. (Paavola & Talib 2010, 63.)

Venäläistaustaiset nuoret perivät oman kulttuurinsa erityispiirteitä vanhemmiltaan ja sukulaisiltaan, joiden luonteeseen vahvasti kuuluvat tunteet ja kanssakäyminen. Venäjän kielen merkitys arkielämässä on tärkeä, koska äidinkielen välityksellä jaetaan omia kokemuksiaan ja tietoa uudesta kotimaasta. Tällöin venäjänkieliset nuoret luovat omia verkostoja, joissa myös jaetaan tietoa kunnallisesta palveluista ja harrastustoiminnasta. Suomessa asuvat venäjänkieliset nuoret pitävät venäläisyyttä oman identiteettinsä osana. He haluavat kuitenkin myös oppia suomen kieltä ja integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Myönteinen suhde äidinkieleen helpottaa suomalaisen kulttuurin ja suomen kielen omaksumista. (Happo 2012, 27.)

3 NUORISOTYÖ

Vuonna 2011 Suomeen muutti ulkomailta 29 500 henkeä, mikä on suurin määrä itsenäisyyden aikana. Näistä 15–29-vuotiaita oli 11 579, mikä on 39 prosenttia maahan muuttaneista. Samaan aikaan ollaan tilanteessa, jossa eri hallinnonalojen nuoriin suunnatut toimet eivät muodosta kokonaisuutta ja tiedon kulku on joskus puutteellista. Osa nuorista näyttää putoavan sosiaali- ja terveystoimen, koulutoimen, työvoimahallinnon ja muiden turva- ja tukiverkkojen ulkopuolelle. Syrjäytyneitä nuoria Suomessa on yli 50 000. Tämä on noin 5 prosenttia kaikista nuorista. Monet asiat voivat vaikeuttaa nuoren normaalia kasvua, aikuistumista, sekä opiskelemaan ja työhön pääsyä. Erilaisten kokeiluhankkeiden avulla on ollut tarkoitus löytää paitsi hyviä käytäntöjä myös mahdollisia ratkaisuja niiksi toimenpiteiksi, joilla voitaisiin auttaa vakavan sosiaalisen syrjäytymisen uhkamia nuoria. (Nuorista Suomessa 2012, 8–10.)

3.1 Nuorisotyö Vantaalla

Vantaalla nuoret on pitkään huomioitu hyvin. Vantaalaisten nuorten osallisuuden edistämiseen tähtäävien hankkeiden ja toimenpiteiden tavoitteena on sekä herättää nuorten kiinnostus lähiympäristön kehittämistä kohtaan ja luoda paremmat edellytykset sille, että nuorista kasvaa aktiivisia kansalaisia ja tulevia päätöksentekijöitä, että ennaltaehkäistä syrjäytymistä. (Vantaan lastensuojelun suunnitelma 2008, 28–29.)

Laajan palvelujärjestelmän ja osajien verkoston lisäksi Vantaalla on kaikkien toimialojen yhteistyöprosessina laadittu lasten ja nuorten hyvinvointistrategia, joka hyväksyttiin jo vuonna 2003. Tietopohjaa strategialle loi selonteko vantaalaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten luonnollisia kasvuyhteisöjä, koteja, kouluja, vapaa-ajan toimintaympäristöjä. (Vantaan lastensuojelun suunnitelma 2008, 12.)

Vantaalla vapaa-ajan lautakunnan toiminta-avustusten piirissä on lähes 60 rekisteröityä järjestöä, jotka tarjoavat vantaalaisille lapsille ja nuorille monipuolista toimintaa omien periaatteidensa ja arvojensa mukaisesti. Vantaalaiset varhaisnuoriso- ja nuorisojärjestöt ovat perustaneet Vantaan nuorisojärjestöt ry:n (Vannu ry), joka edistää nuorisojärjestöjen välistä yhteistyötä ja toimii koordinaattorina. (Vantaan lastensuojelun suunnitelma 2008, 37.)

Järjestöjen ohella Vantaalla toimii lukuisia nuorten toiminnallisia ryhmiä, jotka kokoavat eri-ikäisiä nuoria harrastamaan ja vaikuttamaan lähiympäristöön. Varhaisnuoriso- ja nuorisojärjestöjen lisäksi nuorisopalvelut tukee Icehearts Ry:n pojille ja tytöille järjestämää ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä, jonka väliinään on liikunta, sekä Nicehearts ry:n tyttöjen ja naisten omaehtoisen toiminnan tukemista. (Vantaan lastensuojelun suunnitelma 2008, 37.)

3.2 Vantaan Nicehearts ry

Vantaan Nicehearts ry on vuonna 2001 perustettu tyttö- ja naistoimintaa tukeva yhdistys. Yhdistyksen tarkoitus on tyttöjen ja naisten hyvinvoinnin edistäminen, alueellisen hyvinvoinnin ja vaikuttamisen sekä osallisuuden lisääminen, integraation ja kotouttamisen edistäminen. Tavoitteena on tyttöjen ja naisten omaehtoisen toiminnan tukeminen, tasa-arvoisuuden edistäminen sekä monenlaisen toiminnan tuottaminen. Toiminnalla pyritään luomaan pitkään jatkuvia naisten keskinäisiä verkostoja ja edistämään erikulttuuristen ja eri-ikäisten kohtaamista arjessa. (Vantaan Nicehearts ry 2013.)

Yhdistys on tuottanut toimintansa aikana useita kehittämisprojekteja, joilla on ollut toisistaan eroavia tavoitteita. Projekteissa on aina huomioitu yhdistyksen periaatteet ja tavoitteet. Yksi tärkeimmistä tavoitteista kymmenvuotisen toiminnan aikana on ollut perustaa paikka, johon eri-ikäiset ja kulttuuriset tytöt ja naiset voivat vapaasti tulla omine ideoineen ja toiveineen. (Vantaan Nicehearts ry.)

Vuodesta 2004 yhdistys on saanut avustusta Vantaan kaupunginhallitukselta syrjäytymisen ennaltaehkäisevään työhön. Kaupungin tukijärjestelmän uusiutu-

misen myötä vuonna 2010 uusi avustus saatiin vapaa-aika ja asukaspalvelulautakunnalta kehittämään tyttötyötä kulttuurit ja sukupuolen huomioivaksi ja rakentamaan tyttötyön avulla toimintamalli, jota voidaan hyödyntää kasvatus- ja nuorisotyössä Vantaalla. Siitä syntyi Nicehearts ry:ssä Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittäminen Vantaalla -projekti.

Kun olin suorittamassa sosionomiopintoihini kuuluvaa harjoittelua, osallistuin aktiivisesti edellä mainittuun projektiin, joka lähti liikkeelle tarpeista: Vantaalla ei ollut tarjolla tyttöjen talo -tyyppistä toimintaa, jossa tytöt voisivat saada tukea elämänhallinnassa ja ymmärrystä kasvamisesta naiseksi nyky-yhteiskunnassa. Projektiin avulla tavoitellaan tyttöjen sosiaalista vahvistamista ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämistä.

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Tytöille suunnatusta työstä on monenlaisia tutkimuksia, projekteja, opinnäytetöitä ja pro gradu tutkimuksia, joita on tehty Suomen eri puolilla. Niissä tutkimuksissa on perusteltu, miksi tytöt tarvitsevat ohjattua harrastustoimintaa ja miten heille sopivan harrastuksen ja vapaa-ajan toiminta vaikuttaa heidän kehitykseensä. Tutkimuksissa ja opinnäytetöissä on esiin tuotu miksi tytöt tarvitsevat nimenomaan heille tarkoitettua toimintaa.

Tyttötyön kansiossa on koottuna Setlementtinuorten liiton kolmivuotisen tyttöprojektin tuottama tieto. Kansiossa on käsitelty miten tukea tyttöjen elämänhallintataitoja, itsetuntemusta ja itsetuntoa. Projektin pohjalta kirjoitettu kansio antaa tukea ja ymmärrystä tyttöjen kasvamisesta naiseksi nyky-yhteiskunnassa. Työ tapahtuu ryhmätoimintana. Ryhmissä osallistuvat tavalliset tytöt. Ryhmiä voi olla myös eri tarpeisiin suunnattuja ryhmiä: esimerkiksi aggressiivisesti käyttäytyvien tyttöjen ryhmät. Ryhmä voi olla keskustelu-, toiminnallinen, vertaistukiryhmä ja niin edelleen. (Nitovuori 2001, 5.)

Veronika Honkasalon (2011, 77–79) kirjoittama väitöstutkimus käsittelee nuorisotyötä, tyttötyötä, tyttöjen osallistumattomuutta ja osallisuutta, sukupuolisensitiivisuutta, tasa-arvoa, maahanmuuttajatyttöjä, tyttöjen kehitystä, naiseksi kasvamista. Monikulttuuriset kysymykset linkittyvät erityisellä tavalla tyttöjen asemaan ja sukupuolten tasa-arvoon. Tutkimus tuo esille, että monikulttuurisuuteen liittyvät kysymykset ovat tehneet sukupuolten tasa-arvosta nuorisotyön kentällä näkyvämpää kuin aikaisemmin. Sukupuolten epätasa-arvo samaistetaan sen sijaan ennen kaikkea monikulttuurisista taustoista tulevien tyttöjen asemaan.

Honkasalon, Soudon ja Suurpään julkaisu (2012, 5) kertoo hankkeesta Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen. Kyseessä oleva hanke toi laajaa tietoa monikulttuuristen nuorten suomalaiseen yhteiskuntaan osallistumisesta, erityisesti järjestö- ja nuorisotoimintaan. Hankkeessa kerrettiin tietoa siitä, kuinka nuorisotyön areenalla avataan kaikille nuorille taustasta riippumatta tasavertaisia mahdollisuuksia päästä nuorisotyön toimintoihin

mukaan. Hankkeen merkitys oli suuri, koska vastaavanlaista valtakunnallista tutkimusta, joka sisältää monia eri aineistoja tästä teemasta, Suomessa ei ole ollut ennen tehty. Aikaisemmin hankkeessa suoritettiin monikulttuuristen nuorten kyselytutkimus (Harinen 2005) ja monikulttuuristen nuorten haastatteluihin perustuva väliraportti (Honkasalo, Harinen & Anttila 2007). Sen jälkeen ilmestyivät kaksi maanlaajuista nettikyselyä, joihin osallistuivat sekä kuntien nuorisotoimintavastaavat viranomaiset että nuorisotoiminta-areenan järjestöjen työntekijät. (Pyykkönen 2007.)

2007 vuoden alussa tutkimushankkeeseen osallistuneet tutkijat Veronika Honkasalo, Anne-Mari Souto ja Leena Suurpää kokosivat kymmenessä suurimmassa kunnassa tietoa siitä, vastaavatko ympäristö ja nuorisotoiminta monikulttuuristen nuorten odotuksiin. Nuoret haastateltiin monikulttuurisuuteen liittyvistä kehittämistarpeista koulutukseen ja työelämään kuuluvien kysymysten kautta. Kerätyn aineiston avulla etsittiin vastauksia siihen, miten vapaa-ajanvieron kentällä pystytään tavoittamaan eritaustaisia nuoria ja tarjoamaan heitä kiinnostavaa toimintaa ottaen huomioon, että ystävyysverkostot ovat tärkeitä tekijöitä nuorten elämässä. Lisäksi kunta on voimakas ja merkittävä nuorten vapaa-aika-areenalla, koska kunnalliset palvelut tavoittavat eritaustaisia nuoria paremmin kuin esimerkiksi järjestötoiminta. Tällöin nuorisopalvelut ovat kunnan vaikuttavia tekijöitä monikulttuuristen nuorten suomalaiseen yhteiskuntaan kanssakäymisen ja kiintymisen tunteen kannalta. (Honkasalo, Souto & Suurpää 2012, 6.)

Mari Laakson (2012, 3) tutkimuksen aihealueena on tytöistä naiseksi kasvamiseen liittyvät haasteet, voimavarat ja kokemukset. Kiinnostuksen kohteena on erityisesti tyttöjen itsetuntoon ja ruumiinkuvaan kuuluvat asiat. Itsetunnon ja ruumiinkuvan kehittymiseen vaikuttavat muun muassa perhe, ystävyssuhteet, mieliala, media ja yhteiskunta laajemminkin. Näiden osa-alueiden yhteyttä itsetuntoon ja ruumiinkuvaan tarkastellaan lähinnä koetun sosiaalisen tuen ja paineiden näkökulmasta. Lähtökohtana ovat tyttöjen omat käsityksensä ja kokemuksensa. Kyselytutkimus osoitti, että tytöstä naiseksi kasvamiseen liittyy monenlaisia haasteita ja paineita myös sellaisia kuin tuen ja hyväksynnän kokemuksia. Yleensä ottaen Laakson kyselytutkimus antaa tärkeää tietoa juuri näi-

den vastaajien näkemyksistä ja kokemusmaailmasta sekä myös yleisellä tasolla itsetuntoon ja ruumiinkuvaan yhteydessä olevista asioista.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimuksen tarkoitus, tehtävät ja menetelmä

Vuodesta 2003 opetusministeriö myönsi erillisrahoitusta maahanmuuttajatytöille tarkoitettuja projekteja varten. Näistä projekteista muutamat olivat pääkaupunkiseudulla. Osallistuin tutkijana Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittäminen Vantaalla -projektiin, jonka avulla tavoitellaan tyttöjen sosiaalista vahvistamista ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämistä. Projektin toteuttaja, Nicehearts yhdistys, sai avustusta projektia varten Vantaan kaupunginhallitukselta vuonna 2013. Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisen projektin tavoitteena oli kuulla niitä tyttöjä, jotka syystä tai toisesta eivät käy nuorisotaloilla, eivätkä käytä kunnallisia nuorille suunnattuja vapaa-ajan palveluja.

Tein tutkimuksen yhteistyössä Vantaan Nicehearts ry:n kanssa. Tutkimuksen tarkoitus oli Nicehearts ry:n toiveen mukaan kerätä tietoa siitä, mitä toimintaa tarvitaan vantaalaisten yläkoulutyttöjen vapaa-ajan kentällä.

Tutkimustavoitteena oli

1. saada tietoa siitä, mitä Vantaan yläkoulun tytöt harrastavat ja minkälaista harrastustoimintaa he kaipaavat
2. selvittää, tarvitsevatko venäjänkieliset tytöt erilaista toimintaa, jonka avulla voidaan tukea heidän identiteettinsä kehittymistä ja ennaltaehkäistä syrjäytymistä.
3. koota tietoa, jota Nicehearts ry voi hyödyntää nuorille tytöille järjestettävässä harrastustoiminnassa, mikä tukee tytön kehittymistä, identiteettiä ja osallisuutta.

Aloittaessani opinnäytetyöprosessia tutustuin identiteetin kehittymisen teoriaan ja sitä kautta suunnittelin lähestyvänä aihetta monikulttuurisuuden näkökulmasta kysymällä Vantaan yläkoulun tyttöjen ja heidän äitiensä näkemyksiään siitä, mitä murrosikäiset tytöt harrastavat ja minkälaista harrastustoimintaa he kaipaavat sekä tarvitsevatko venäläistaustaiset tytöt erilaista toimintaa ja miten voidaan nuorisotyötä Vantaalla parantaa.

Tutkimuksessa päätin käyttää laadullista tutkimusmenetelmää haastattelumuodossa. Laadullinen tutkimus sopi tavoitteisiin hyvin siitä syystä, että tilastollinen tapa ei ollut mahdollinen, koska en suunnitellut suurta tutkimusyksikköä. Haastattelun kohderyhmä koostui viidestätoista ihmisestä: kolmestatoista vantaalaisesta yläkoulutytöstä ja kahdesta äidistä. Valitsin haastattelun tutkimusmenetelmäksi, koska haastattelun etuihin kuluu joustavuus. Haastatteliija voi toistaa kysymyksiä, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sananmuotoa ja tehdä havaintoja haastattelun aikana. Muistiin voi kirjoittaa mitä sanotaan ja kuinka sanotaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.)

Tehdessäni tutkimuksen haastattelurungon lähdin liikkeelle siitä, että pyrin tekemään siitä selkeän. Järjestin kysymyksiä teemoihin, koska päätin käyttää teemahaastattelumenetelmää. Alkuun laitoin muutamia kaikille samoja helppoja ja valmiita taustavastausvaihtoehtoja. Mukana oli myös puolistrukturoituja kysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä, joihin haastateltavia pyydettiin vastaamaan omin sanoin. (Liite 1.)

5.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyöni aineistonkeruu alkoi siitä, kun yhdessä Nicehearts ry:n tyttöprojektin työntekijän kanssa sähköpostitse laitoimme saatekirjeen kahdelle Vantaan yläkoulun rehtorille (Liite 2). Saatekirjeessä kerrottiin tutkimuksen perustiedot, eli se mitä ja miksi tutkitaan, ja pyysimme haastatteluun viisi suomen kieltä äidinkielenä puhuvaa tyttöä ja viisi venäjänkielistä. Suunnittelin suorittavani tutkimuksen maaliskuussa, mutta haastattelusta sopimiseen kului enemmän aikaa. En odottanut sitä, että on niin vaikea saada haastateltavia tyttöjä. Toisesta koulusta tuli vastaus, että heillä venäjänkielisiä tyttöjä ei ole, ja toisesta pitkän ajan jälkeen, että ei ole mahdollista saada haastateltavia tyttöjä. Pyysimme lupaa tehdä tutkimukseni Länsimäen yläkoulun rehtorilta ja onneksi sieltä tuli myönteinen vastaus.

Sain yhden yläkoululaisen haastateltavan Nicehearts ry:n tyttöprojektista ja järjestin testihaastattelun kyseisen tytön kanssa. Tästä haastattelusta saadun aineiston perustella muokkailin pari kysymystä ja käytin sitä aineistoa myös tutkimukseni tuloksena. Huhtikuun puolivälissä kävin haastattelemassa sekä suomen kieltä äidinkielenään puhuvia että venäjän kieltä äidinkielenään puhuvia yläkoululaistyttöjä heitä kiinnostavista vapaa-ajan toimintamuodoista Länsimäen yläasteella. Vararehtori valitsi haastateltavat tytöt omatoimisesti, kuten hän sanoi ”tavallisimmat tytöt”. Haastattelu pidettiin kerhohuoneessa, johon tytöt tulivat yksi toisensa jälkeen kahdenkymmenen minuutin välein. Jokaisen haastattelun alussa kerroin selkeästi, kuka olin ja mistä tulin sekä syyn vierailulle. Selitin, että tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoinen. Pidin tätä tärkeänä, jotta nuoret saavat käsityksen siitä, mihin tietoa käytetään ja että haastattelutilanteessa keskitytään olennaiseen.

Haastattelutilanteessa yritin kirjoittaa tyttöjen vastauksia paperille sanatarkasti ja myös äänitin ne. Tytöt pääsääntöisesti tuntuivat olevan innoissaan haastatteluun osallistumisesta, mutta jotkut olivat ujoja ja heidän vastauksensa eivät tuoneet riittävästi tietoa. En halunnut vaikuttaa haastatteluihin liikaa, mutta toistuvasti mietin haastattelutilanteissa, miten pystyisin ohjaamaan haastateltavia, että he tuottaisivat enemmän puhetta heille merkityksellisistä asioista.

Pyrin litteroimaan haastatteluaineiston mahdollisimman pian haastattelun jälkeen. Haastattelulitterointia tehdessäni huomasin, että saatu tutkimusaineisto oli aika vähäinen. Tästä alkaen pohdin tarvetta täydentää tutkimuksen aineiston keruuta. Siitä syystä päätin pitää jatkohaastattelun, jossa toivoin syvennystä aiheeseen ja mahdollisimman kattavat vastaukset tutkimuskysymyksiini. Tällöin valitsin ryhmähaastattelun tutkimusmenetelmäksi, koska siitä toivoin saavani tietoa tavallista enemmän. Ryhmähaastattelun osallistujat voivat innostaa toinen toistaan puhumaan aiheista, yhdessä muistella, herättää muistikuvia, tukea, rohkaista (Eskola 2008, 94–95). Sen vuoksi haastattelurunkoon pyrin lisäämään avoimia kysymyksiä ja avointa vuoropuhelua. Uusi haastattelurunko perustui vanhaan versioon, mutta koostui kahdesta osuudesta: se oli tarkoitettu tytölle ja heidän äidillensä. (Liite 4.) Yritin saada haastateltavia tyttöjä omasta verkostostani ja kutsun haastatteluun myös tyttöjen äitejä. Tällä kerralla minun ei tarvinnut

nut odottaa pitkää aikaa, koska haastattelu pidettiin jo seuraavalla viikolla yhden vantaalaisen haastateltavan perheen asunnossa Tikkurilassa. Haastattelun ajasta ja paikasta sovimme puhelimitse. Kohderyhmänä oli kaksi venäjänkielistä vantaalaisperheettä: äiti ja hänen kaksi murrosikäistä tyttöänsä (18-vuotias ja 17-vuotias) ja äiti ja hänen 17-vuotias tyttänsä.

Haastattelun alussa kerroin, miksi pidetään haastattelu ja mihin tarvitsen tietoa. Myös selitin haastateltaville, että heidän nimeänsä ei kysytä ja vastauksia käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Haastattelu tallennettiin. Haastattelu sujui hyvin, kaikki haastateltavat puhuivat avoimesti omista harrastuksistaan ja niihin liittyvistä kokemuksista. Siitä ryhmähaastattelusta sain kattavampia ja syvempiä tietoa tutkimukseen. Tässä suhteessa pidin ryhmähaastattelua hyvänä aineistonkeruunmuotona.

5.3 Haastatteluaineiston analyysi

Aloitin aineiston litteroinnin ja analysoinnin heti keruuvaiheen jälkeen. Tutkimusaineiston analyysimenetelmäksi valitsin sisällönanalyysin, koska tämän menettelytavan avulla voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103–105). Litteroin haastattelut lähes sanatarkasti ja lukemalla niitä läpi useaan kertaan pyrin löytämään aineistosta eroavaisuuksia, yhtäläisyyksiä ja eritellä niitä erilaisten havaintojen kautta.

Sisällönanalyysillä pyrin järjestämään aineistoa tiiviiseen muotoon, kun tutkimuksen tarkoituksena oli saada tietoa vantaalaisten yläkoulun tyttöjen harrastustoiveista ja harrastuksista. Tällöin poimin aineistosta ne asiat, jotka kuuluvat analyysirunkoon, ja luokittelin ne. Esimerkiksi vastausten perusteella aineiston luokittelin ensiksi viiteen eri luokkaan: tyttöjen tausta, vapaa-ajan vietto, tyttöjen toiveet harrastustoiminnasta ja nuorisotyön parantamisen keinoja; ja toiseksi keneltä tuli vastaus: aikuiselta tai nuorelta. Analyysirungon ulkopuolelle jäävistä asioista muodostin uusia luokkia, ryhmiä ja pienryhmiä niin kuin taide-, liikunta- ja muita harrastuksia. Tällä tavalla testasin aikaisempaa teoriaa ja käsitejärjestelmää uudessa kontekstissa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 113).

5.4 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöprosessin aloittaessani pohdin luotettavuuden ja eettisyyden periaatteita, joiden kautta lähestyin tutkimusaihetta. Kiinnitin erityistä huomiota nuorten oikeuksien turvaamiseen tutkimustilanteessa. Alaikäisten osallistumisesta tutkimukseen pyysin luvan sekä heidän huoltajiltaan että viranomaisilta (rehtorilta). Sen vuoksi lähetettiin rehtoreille sähköpostia, jossa kerrottiin tutkimuksen perustiedot, eli se mitä ja miksi tutkitaan. Saatekirjeessä huoltajalle kysyin suostumista lapsen osallistumisesta haastatteluun ja informoin, että hän voi kieltää lastaan osallistumisesta siihen. Saatekirjeessä rehtorille ja huoltajalle oli myös tutkijan yhteystiedot, jos olisi tullut lisäkysymyksiä.

Alaikäisten tyttöjen haastattelut pidettiin vapaaehtoisesti, anonymisti ja luottamuksellisesti, mistä kerroin jokaiselle tutkittavalle haastattelun alussa. Myös annoin heille riittävää tietoa tutkimuksen luonteesta ja tavoitteesta. Haastattelun aineistoa yritin kirjoittaa sanatarkasti ja myös tallensin sen nauhalle. Haastattelun lopussa vastaajilta kysyin heidän mielipidettään haastattelusta ja ohjasin keskustelemaan vanhempien tai jonkun muun aikuisen kanssa, jos jotain jää epäselväksi. Tutkimusaineisto hävitettiin lopuksi niin, että sitä ei käytetä muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen.

Opinnäytetyöprosessin etenemisessä pyrin lisäämään tutkimuksen luotettavuutta tarkkaan kuvaamalla tutkimusprosessini. Valitsin lähteet huolellisesti, tarkistin ne sen vuoksi, että ne kaikki olivat luotettavia. Myös esitin sellaisen lähde- ja tutkimusaineiston, joka oli ristiriidassa omien käsitystensä kanssa.

Lisäksi luottavuuden parantamisen kannalta sovittiin, että tutkimuksen tulokset esitetään niille, joita aineistot koskevat: Länsimäen koulurehtorille, Nicehearts ry:lle ja haastatteluun osallistuneille kahdelle vantaalaiselle perheelle. Heitä pyydetään arvioimaan, vastaavatko opinnäytetyötulokset tutkittua.

Tavoittelin objektivisuutta tutkimusongelmien asettelussa ja tulosten tulkinnassa asioiden etäännyttämisen ja neutraalin sananvalinnan avulla, kuitenkin en voinut etääntyä omista näkökulmastani ja näkemyksistäni kokonaan.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimushaastattelut pidettiin yksilöhaastatteluna ja ryhmähaastatteluna. Yksilöhaastattelun kohderyhmänä oli yhdeksän Länsimäen yläkoulun tyttöopiskelijaa: neljä suomen kieltä äidinkielenä puhuvaa tyttöä ja viisi venäjänkielistä tyttöä, ja yksi yläkoululainen suomenkielinen tyttö Nicehearts ry:n tyttöprojektista. Kaksi heistä oli 14-vuotiaita, viisi 15-vuotiaita ja kolme 16-vuotiaita. Ryhmähaastatteluun osallistui kaksi venäjänkielistä Vantaalaista perhettä: äiti ja hänen kaksi murrosikäistä tyttöänsä (18-vuotias ja 17-vuotias) ja äiti ja hänen 17-vuotias tyttärensä.

6.1 Vantaalaisten yläkoulun tyttöjen harrastaminen

Tutkimukseen osallistuneilla tytöillä oli sekä omaehtoisia että ohjattuja harrastuksia: liikunta-, taide- tai muita harrastuksia. Kysyessäni vapaa-ajan vietosta tytöt kertoivat, että he lukevat, katsovat televisiota, maalaavat graffiteja, surffailivat netissä ja pelaavat tietokonepelejä tai hoitavat lemmikkejä. Eräs venäläis-tyttö laulaa. Kaksi venäläistaustaista tyttöä on soittanut pianoa monta vuotta ja he ovat käyneet musiikkikoulua kotimaassaan. Venäläiset tytöt harrastavat enemmän taidetta ja kirjallisuutta suomalaistyttöihin verrattuna, koska venäläis-vanhempien suurin panostus lapseen liittyy hänen kehitykseensä ja koulutukseensa.

Venäjällä vanhemmat veivät minut musiikkikouluun jo pienenä. Myös tanssin balettia lapsena. Kun kävin koulua, sain myös lisää englannin kielen ja matematiikan opetusta yksityisten opettajien kanssa kotona.

Graffitien maalaus on joidenkin suomalaisten haastateltavien tyttöjen mieluinen harrastus. Graffiti on monipuolinen ja nykyaikainen tapa ilmaista itseään. Hyvin maalattuna se voi tuoda eloa ympäristöön. Se varmasti kehittyy kaupunkitaiteena ja säilyy lähiympäristön osana.

Se on sääli, et kun jossain kaupungis näkyy uusii graffiteja, ne peitetään. Nuorille on annettava mahdollisuus harrastaa sitä, mistä ne tykkää.

Kävin yhdellä graffitikurssilla, ja kiinnostuin siitä. Se on tosi hyvää ajanvietettä. Tunnen sielt pari kaverii, positiivisii tyyppejä. Kaveri-henkisyys on täs hommassa aika tärkeätä.

Nämä kolme tyttöä ovat halukkaita osallistumaan Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittäminen Vantaalla -projektin graffitikurssiin. Haastattelun aikana mainitsin siitä, että graffitikurssien ohjaajat Drca ja Liukkonen saatiin Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittäminen Vantaalla -projektiin. Nimet ovat tuttuja tytöille, koska heidän ideastaan on laajentunut Project XXX, jonka aikana nuoret maalasivat graffiteja 40 nuorisotalolla Helsingissä.

Sekä suomalais- että venäläistytöt harrastavat urheilua.

Pari, kolme kertaa viikos käyn urheilusalil tai rullaluistelemas. Niiden kautta pidän yllä kunto.

Kaksi suomalaistyttöä viettää vapaa-aikaa koiran kanssa.

Mun koira tuu mulle kuus vuotta sitten jo pikkupentuna. Pidän koirist ja vietän paljon aikaa sen kaa. Harrastan rallytokoa.

Yleensä melkein joka ulkoilukerralla joku tulee kertoo, et sillä lapsuudessa kotona tai mummolas oli koira.

Jotkut haastateltavat ovat innostuneet flash mobista, kun joukko ihmisiä kerääntyy julkiselle paikalle ja tekee ennalta sovittuna ajankohtana jotain odottamatonta. Kaksihaastateltavista on osallistunut One Direction Helsingin Kampin tapahtumaan, johon saapui tanssimaan useita satoja nuoria.

Meidän ideana oli se, et Kampis oli mahdollisimman paljon ihmisii samaan aikaan näkemäs meidän esityksen. Paikalla asiaa suhtauduttii hyvin ja oltii innolla mukana.

Jonkun porukan olis kiva saada kanssa ja katsoa sitten miten toimitaan.

Nuoret ottavat yhteyttä toisiinsa Facebook-sivuston kautta ja kokoontuvat johonkin paikkaan.

6.2 Yläkoulun tyttöjen toiveet harrastustoiminnan tarjonnasta

Haastatellut tytöt toivat esille, mitkä harrastukset heitä kiinnostavat: kirjallisuus, tanssi, tankotanssi, musiikki, piirtäminen, näytteleminen, koripallo, sähkö, akrobatia. Useiden sekä suomalaisten että venäläisten tyttöjen näkökulmasta harrastustoiminnan valikoima nuorille tytöille ei ole laaja ja kaikissa nuorisotaloissa harrastustarjonta on sama, vaikka haastateltavilla on tarve tehdä valintoja, jotka ovat lähtöisin heistä itsestään, oman elämänkatsomuksensa mukaan.

Kaikis paikois, mis mä oon, must tuntuu, et harrastan samoja juttuja, ei mitää erikoista.

Näyttää siltä, että siellä ei ole ilmaista musiikkiopetusta, jota minua kiinnostaa. Kaikkialla tarjotaan samoja asioita.

Kaikesta, mitä mua kiinnostaa, pitää maksaa. Pojat Vantaalla harrastaa jääkiekkoo ilmaseks Icehearts lätkäjoukkuees.

Useimmat vastaajat esittivät, että Vantaalla ilmainen harrastustoiminnan tarjonta sopii enemmän pojille, esimerkiksi niin kuin Icehearts ry:n tarjoamat jääkiekkjoukkueet. Niiden perustamisen lähtökohtana oli tarve vapaa-ajan harrastukselle niille nuorille, jotka eivät muuten osallistuneet ohjattuun vapaa-ajan toimintaan ja olivat vaarassa syrjäytyä. Tyttöjä ei useinkaan kiinnosta jääkiekko tai jalkapallo. Sen sijaan nuorten naisten ja tyttöjen suosion saavutti nopeasti esimerkiksi tankotanssi eli pole dance, sillä se kehittää monipuolisesti koko kehon lihaksia ja koordinaatiota.

Tankotanssi on lihaskuntoa kehittävä tanssilaji. Sitä voi verrata akrobatiaan, koska siinä vaaditaan hyvää koordinaatiota.

Tankotanssi on tavallinen harrastus, jota harrastetaan esimerkiksi kuntosaleilla. Ja omasta kokemuksesta tiedän, ettei se ole niin

helppoa, miltä voi näyttää. Sellainen liikunta on kivaa, vaikka joskus mustelmia tulee.

Tutkimuksesta selvisi, että harrastus on aika kallis ja joidenkin aikuisten tai opiskelukavereiden mielestä tämä harrastus ei sovi nuorille tytöille.

Äiti ja isä ajattelivat ensiksi, ettei tämä liikuntaharrastus sovi niin "nuorelle", koska luulivat, että meitä opetetaan siellä strippaamaan, mutta loppujen lopuksi he suostuivat maksamaan sen 117 euroa kuussa. Sain myöskin pari kaveria mukaan sille kurssille.

Nykyään mediassa on paljon tietoa tankotanssista. Monet eivät kuitenkaan ymmärrä, että se on liikuntaa. Äitini kävi kerran kanssani kokeilemassa sitä, mutta se ei ollut hänen juttu. Hän kuitenkin suostui maksamaan minun tankotanssitunnit.

6.3 Tyttöjen identiteetin muodostuminen harrastustoiminnan avulla

Haastatteluista tuli esille, että tytöt tarvitsevat sellaisen oman paikkansa, jossa heidät kohdataan omana itseään ja jossa voi tuntea olevansa ainutlaatuinen ja arvokas. Siihen liittyvä kysymys ei kuulunut haastattelurunkooni, mutta haastattavat vantaalaiset tytöt nostivat sen esille omaehtoisesti yksilöhaastattelutilanteissa.

Toivomme enemmän vapaa-ajan paikkoja ettei tarvii olla ulkona ja tehdä pahojaan.

Kaikissa sellaisissa paikoissa on tiukkaa kuria ja samaa kuin koulun tiloissa järjestettävää toimintaa.

Tytön identiteetin kehitykseen kuluu otteen saaminen heidän omasta todellisuudesta, minäkäsityksen muodostaminen ja asennoituminen, jossa tyttö suhtautuu itsensä hyväksyvällä ja arvostavalla lailla (Eisher & Tuppurainen 2009, 92).

Se merkitsee mulle sellasen paikan, jossa voisi lähestyy asioita omast suunnast ja tehdä juttuja omal taval. Ja jossa olisi hyviä frendeja, joiden kanssa vois jakaa omia asioita.

Koulun ulkopuolella nuorten omaehtoisuus vaikuttaa siihen, että he itse saavat valikoiden päättää kenen kanssa he toimivat ja viettävät aikaa.

Kahdeksalle tytölle oli tärkeää osallistua harrastustoiminnan suunnitteluun. Neljälle kuitenkin se merkitsi vähän. Yksi tyttö ei osannut sanoa, halusiko hän osallistua siihen tai ei. Nuorten mielipide-erot johtuvat todennäköisesti heidän erilaisista luonteistaan.

Haluaisin osallistua harrastustoiminnan suunnitteluun. Kun suunnitelma lähtisi meidän toiveista käsin, voisimme kokeilla jota uutta tekemistä tai saada mielenkiintoisia harrastuksia.

Kavereiden merkitys oli tärkeä kaikille haastateltaville taustasta riippumatta ja monet heistä viettävät vapaa aikaa kavereiden kanssa. Vain kaksi venäläistyttyä, jotka tulivat Suomeen vähän aikaa sitten ja joilla täällä ei ole kavereita vielä, kommunikoivat Venäjällä asuvien ystävien kanssa netin kautta. Kielimuuri on yksi lomakkeissa esiin tullut perustelu, miksi yhteisen kielen puuttuminen jarruttaa ystävyyksien solmimista.

Joskus joidenkin opiskelukavereiden suomen kielen taito on nii heikko, et on hankalaa kommunikoida.

En haluu näyttää tylsältä. Mulle on vaikeet ilmasta ajatuksiani vieraal kielel.

En uskalla mennä johonkin paikkaan, jossa suomalaiset nuoret kokontuvat, koska en osa hyvin suomen kieltä. Paljon, josta koulussa puhutaan, jää minulle epäselväksi.

Mamu-nuorilla ei oo semmosta verkostoo, kun suomalaisil, ja sitä ei saa nii helposti.

Useimmat haastatellut tytöt toivat esille, että haluavat tulla harrastustoimintaan ystävien kanssa tai haluavat perustaa oman ryhmänsä. Kaikkien venäläistaustaisten haastateltujen mielestä on tärkeää säilyttää venäläisen kulttuurin ja siihen liittyvät tavat. Ne osoittavat heille, mistä he ovat kotoisin, ja auttavat ymmärtämään heitä itseään sekä kehittämään heidän identiteettiään. Tärkeimpänä kulttuurin säilyttämisen välineenä ja arvoisena pidetään venäjän kieltä.

Mä oon taval ylpe siitä, et mun juuret on Venäjältä. Mä oon oppinut kahta eri kulttuuria ja elämäntapoja: länsieurooppalaista ja vähän sellaista kotimaista.

Ne venäläistaustaiset tutkimukseen osallistuneet tytöt, jotka ovat asuneet Suomessa pitkään, korostivat kaksikielisyyttä yhdeksi käytännöllisimmistä ja merkittävimmistä monikulttuurisista taidoista. Tärkeänä monikulttuurisena vahvuutena pidetäänkin kommunikatiivisia hyötyjä, joita eläminen kahden kulttuurin välillä heille on antanut. Tällöin jo pienestä pitäen heillä oli mahdollisuus tutustua jo kahteen kulttuuriin ja oppia kahta kieltä. Haastateltavat korostivat, että heillä on hyvät vuorovaikutustaidot eri kulttuureja edustavien ihmisten kanssa.

6.4 Venäläistaustaisten tyttöjen osallistuminen harrastuksiin

Monet venäläistaustaiset tytöt kertoivat, että he osallistuivat venäläisyhdistyksen järjestämään harrastustoimintaan: liikuntajärjestöihin, partioihin tai harrastuskerhoihin. Nämä järjestöt ja yhdistykset tarjoavat nuorille kansalaisyhteiskunnan sijasta yhteisön, johon osallistua ja jossa tulla kuulluksi.

Inkeri-keskuksessa meillä oli toimintaa vanhempien kanssa, sellainen perheleiri, jossa pidettiin yhteistä keskustelua ja toimintaa. Teimme päiväretkiä metsään, seinäkiipeilemään, uima-altaalle ja saunaan tai Megazone-peliin. Rentouduimme ja hengitimme yhdessä. Päivä tavallisesti päättyi yhteiseen ruokailuun.

Yhteisessä toiminnossa syntyi vuorovaikutuksen ja luottavuuden tunne toisia nuoria ja aikuisia kohtaan.

Osallistuin Tyttöjen talon järjestämään venäläisille tytöille tarkoitettuun psykologiaryhmään. Siellä juteltiin tyttöjen jutuista. Tyttöjen tila oli mukava paikka kokoontua ja tehdä yhteistä toimintaa. Muistan, kun pidettiin Halloween ja jäimme yöpymään kerhoon.

Lauloin venäläiskuorossa. Esitimme kotimaisia lauluja juhlissa ja erilaisissa tapahtumissa. Kuorolaulu minulle tarkoitti iloa ja elinvoimaa.

Vastauksissa, onko Vantaan Nicehearts ry:n toiminta tuttu sinulle ja oletko koskaan osallistunut siihen toimintaan, todetaan, että tieto Nicehearts ry:n toiminnasta kulkee puskaradion kautta, ja ne tytöt, joiden suomenkielentaito on vielä heikko, eivät tiedä tästä toiminnasta mitään.

En ole koskaan kuullut siitä. Ehkä jos minulla olisi ollut suomenkielisiä ystäviä, olisin tiennyt siitä toiminnasta.

Minun heikon suomen kielen takia en lue suomenkielisiä nettisivuja ja koulusta ei saa paljon tietoa harrastuksista. Luimme venäläiskielisestä Spektr sanomalehdestä erilaisista kerhoista.

Venäjänkieliset tytöt ehdottivat, että tietoa Nicehearts ry:n toiminnasta voi välittää esimerkiksi nettisivujen, Facebookin, koulujen ja muiden yhteistyöverkostojen kautta.

Olisi kiva lukea tietoa jostain harrastuksesta tai kerhosta Facebookista.

Koulukuraattori voisi auttaa harrastustoiminnan tiedon saatavuudessa.

Joillekin suomen kieltä äidinkielenä puhuville tytöille Vantaan Nicehearts ry:n toiminta oli tuttu, ja yksi osallistui itämäisen tanssin kerhoon. He saavat informaatiota harrastustoiminnan tarjonnasta kaverilta, nettisivuilta, Facebookista tai sanomalehdistä.

Mutsi kerto mulle Vantaan Nicehearts ry:n tanssikerhost, josta hän luki Metro lehestä työmatkal.

6.5 Nuorisotyön parantamisen keinoja eli tulevaisuuden toiveet

Kysyttäessä nuorilta, onko maahanmuuttajille suunnattu nuorisotyö hyvää, puheissa nousi esille, että sekä suomalaistytöt että venäläistaustaiset haluavat toimia yhdessä.

Mamujen pitää sopeutua suomalaisiin ja suomalaisten mamuihin, koska maailmaa muuttuu.

Eräs suomalaistyttö ehdotti monikulttuurisen ymmärryksen lisäämiseksi yhteistä ohjelmaa maahanmuuttajanuorten ja suomalaisnuorten kanssa. Monikulttuurisesta ja ymmärrystä lisäävistä toiminnoista tytöt mainitsivat leirit, diskot ja yhteiset illanvietot.

Mua kiinnostaa eri maailman kulttuurit. Esimerkiksi voisimme viettää iltaa, jossa esitimme kanssatansseja ja laitamme ruoat. Yhteises toiminna voisimme tutustua toisiin paremmin ja saada uusia kontakteja.

Useat venäjänkieliset tytöt toivoisivat sellaista toimintaa, jossa voisivat saada kontakteja suomalaistaustaisiin tyttöihin ja solmia ystävyys-suhteita. Tämä on tärkeää heidän mielestään, koska heidän on usein vaikea ystävästyä suomalaisten nuorten kanssa.

Me kaikki olemme erilaisia ja se pitää hyväksyä. Nuorisotyössä sellaista tukevaa toimintaa on järjestettävä enemmän.

6.6 Äitien ajatuksia ja toivomuksia harrastustarjonnasta Vantaalla

Yläkoulun tyttöjen äitien mielestä vapaa-ajasta voi tulla hyvin merkittävä osa taitojen ja osaamisen kehittämisessä.

Kiinnostus lukemiseen voi auttaa hyvän perustutkinnon saamisessa. Sen kautta oppii paljon. Kun nuorelle on vaikeaa valita ammatin, harrastus voi näyttää tietä koulutukseen.

Musiikki, tanssi ja muut sen tyyppiset taideharrastukset voivat myöhemmin vaikuttaa lapseni koulutusvalintoihin ja työuraan tulevaisuudessa.

Luulen, että harrastaminen on yksi keinoista kehittää sosiaalista taitoa ja ystävästyä. Harrastus antaa mahdollisuuksia kotoutua suomalaiseseen yhteiskuntaan nopeammin ja samalla säilyttää venäjän identiteettiä.

Nuorten äidit haaveilevat heidän lapsensa sosiaalisesta noususta suomalaisessa yhteiskunnassa, koska Suomeen muuttaessaan he itse kokivat sosiaalisen laskun. Vanhempien työ tässä maassa ei aina vastaa heidän koulutustaan ja

sosiaalinen asema heidän kotimaassa ollutta statustaan heikon suomen kielen taidon vuoksi.

Kun meidän perhe tuli Suomen, en voinut saada koulutustani ja työkokemustani vastaavaa työtä täällä. Toivon, että lapset pärjäävät tässä maassa paremmin. He menestyvät koulutuksessa hyvin.

Kuitenkin heidän mukaansa maahanmuuttajanuorella harrastustoiminnalle on enemmän esteitä, koska usein vanhemmilla ei ole tietoa, mihin toimintaan heidän lapsensa voisi ohjata.

Ei ole helppoa saada tietoa nuorten harrastustoiminnan tarjonnasta. Sitä ei mainosteta koulussa ja lähiympäristössä.

Venäläiset nuoret saavat tavallisesti tietoa heidän vertaisryhmänsä ihmisiltä, kun jakavat omia kokemuksia.

Kertomalla omista harrastuksistaan nuoruudessa äidit ehdottivat nykyajan nuorisotyön parantamisen keinoja. Yksi äiti kertoi, että nuorena harrasti nukkien valmistusta.

Suurin osa tytöistä niinä aikoina harrasti neulontaa, kirjontaa, helmikoristelua, huovutusta ja muita käsitöitä. Me teimme nukkeja ohjatussa iltakerhoryhmässä. Toiset tytöt tekevät nukkeja paperimasasasta vanhojen mallien mukaan ja toiset vanhoista nukkeosista kokosivat uusia nukkeja. Nukkevalmistuminen ei ole yksikertainen asia: täytyy miettiä kaikki pikku hiukkasia ilmeitä, kampaus, vaatteita ja koruja. Mutta se auttaa kehittämään oman suunnittelun taitoa ja kaunisti tehty nukke voi tulla ikimuistoiseksi lahjaksi. Ajan mukaan nukkevalmistuminen muuttui uuteen harrastukseen antiikinukkien- ja posliininukkienkeräilyharrastukseen.

Yksi äiti ehdotti partiota nuorisotyön parantamisen keinona.

Minä olisin ehdottanut partiota. Siellä on paljon yhteistä ohjattua tekemistä ja pakosti saa kavereita. Itse olin lapsena liian ujo, mutta partiossa ei tarvinnut olla mitään erityisiä taitoja ja oli helppo tutustua uusiin ihmisiin. Partiossa suomalaiset ja maahanmuuttajat yhteisessä toiminnossa voisivat tutustua toisiinsa paremmin ja saada ystäviä.

Maahanmuuttajanuoren kotoutuminen helpottuu, kun hän pääsee mukaan nuorisotoimintaan tai harrastuksiin. Todellisuudessa vain harvat venäjänkieliset nuoret osallistuvat paikallisyhdistyksien tai

järjestöjen nuorisotoimintaan. Sen sijaan he osallistuivat venäläisyhdistyksien järjestämään harrastustoimintaan.

7 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa vantaalaisten yläkoulutyttöjen vapaaajanviettotapoja ja niihin liittyviä asioita. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että tytöt valitsevat vapaa-ajan viettotapansa usein henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaan. Tutkimukseen osallistuneilla tytöillä oli sekä omaehtoisia että ohjattuja harrastuksia: liikunta-, taide- tai muita harrastuksia. He lukevat, laulavat, soittavat pianoa, katsovat televisiota, maalaavat graffiteja, surffailevat netissä ja pelaavat tietokonepelejä tai hoitavat lemmikkejä.

Haastatellut tytöt toivat esille, mitkä harrastukset heitä kiinnostavat: kirjallisuus, tanssi, tankotanssi, musiikki, piirtäminen, näytteleminen, koripallo, sähly, akrobatia. Tyttöjen mielestä harrastustarjonnan valinta ei ole laaja Vantaalla. He toivovat, että Vantaan nuorisoharrastustoiminnassa toimivat sekä Nicehearts ry järjestäisivät heitä kiinnostavaa mielekästä toimintaa. Vantaalaisten tyttöjen kokemukset kuulluksi tulemisesta olisivat onnistuneempia, jos harrastustoiminnan sisällöt lähtisivät yhä enemmän heidän ajatuksistaan ja tarpeistaan. Vapaaajanviettotapa saattaa tukea heidän identiteettinsä rakentumista ja aikuis-tumistaan.

Tutkimuksesta tuli esille, että vapaa-aika ja ystävyysverkostot ovat tärkeitä tekijöitä nuorten johonkin kuulumisen tunteen kannalta, eräänlainen nuorten hyvinvoinnin mittari. Ystävien kanssa ei välttämättä tehdä mitään erityistä, vaan hengataan. Kavereiden merkitys murrosikäisille on yhdessäoloa, harrastamista ja hauskan pitämistä. Enemmistö haastatelluista tytöistä tapaa ystäviään päivittäin ja vasta Suomeen tulleet venäläistytöt, joiden kehitys, vieras kieli ja uuteen kulttuuriin sopeutuminen tuovat vaikeuksia, kommunikoivat Venäjällä asuvien ystävien kanssa verkossa. He kärsivät yksinäisyyden ja syrjäytymisen tunteista. Näiden tyttöjen mielestä olisi järjestettävä sisällöllisesti mielekästä ryhmätoimintaa, jonka kautta monikulttuuriset tytöt voivat luoda uusia ihmissuhteita, parantaa suomen kielen taitoa ja solmia kontakteja kantasuomalaisiin ja toisiin maahanmuuttajatyttöihin.

Tutkimuksen tulokset viestivät vahvasti vantaalaisten venäläistyttöjen erityistarpeiden olemassa olost. Vasta Suomeen tulleet venäläistaustaiset tytöt kaipaavat äidinkielellä järjestettävää harrastustoimintaa ja tähän mennessä ovat osallistuneet kunnalliseen nuorisotoimintaan vähemmän suomenkielisiin tyttöihin verrattuna. Syitä tähän ovat esimerkiksi muualta tulleiden nuorten vähäinen tietämys toiminnasta sekä nuorten väliset ennakkoluulot. Kaikki venäläistaustaiset haastatellut tytöt toivat esille, että he haluavat säilyttää venäläisen kulttuurin ja siihen liittyvät tavat, jotka auttavat nuoria ymmärtämään heitä itseään sekä kehittämään heidän monikulttuurista identiteettiään. Tärkeimpänä kulttuurin säilyttämisen välineenä pidetään venäjän kieltä. Laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) säädetään, että tavoite on edistää maahanmuuttajaryhmien osallisuutta sekä tukea mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen (Nuorista Suomessa 2012).

Tämä tutkimus antoi tietoa siitä, että vantaalaiset yläkoulutytöt tarvitsevat sellaista ympäristöä, jossa heidän identiteettikysymyksilleen annetaan tilaa ja jossa tyttöjä rohkaistaan tekemään omia valintojansa ja etsimään omaa paikkaansa maailmassa. Sellaisessa paikassa voisi tavata ystäviä ja heidän kanssaan jakaa omia asioita. Nuorten vapaa-ajan viettoon annetuilla paikoilla, mahdollisuuksilla ja ohjauksella voidaan vaikuttaa nuorten aikuistumiseen joko myönteisesti tai kielteisesti (Liikkanen 252).

Suomalaiset tytöt ovat halukkaita aktiivisesti osallistumaan yhteiseen toimintaan maahanmuuttajatyttöjen kanssa. He ovat kiinnostuneita tutustumaan eri kansojen tapoihin ja kulttuureihin. Suomalaistaustaisten tyttöjen mielestä yhteistoiminta voisi yhdistää ja rohkaista tutustumaan toisiin ja toimia eri kulttuurien yhdistävänä tekijänä.

8 POHDINTA

Suomalaisten ja monikulttuuristen nuorten suhdetta vapaa-aikaan on tehty useita tutkimuksia, mutta tutkimukseen venäläistyttöjen toiveista ja ehdotuksista vapaa-ajan toiminnan kehittämiseksi en ole itse ainakaan vielä törmännyt. Vapaa-aika, harrastustoiminta, järjestö- ja nuorisotyö ovat tutkimuksessani ne kentät, joihin tutkijana peilaan oman monikulttuurista identiteettiäni. Olen ulkomailta tullut murrosikäisen tyttären äiti ja minulla on samankaltaisia kokemuksia kuin tutkimukseni kohderyhmällä. Henkilökohtainen kiinnostus on vaikuttanut tutkimukseni aiheen valintaan ja tapaani tehdä tutkimusta.

Opinnäytetyössä kerättiin tietoa siitä, mitä toimintaa tarvitaan murrosikäisten tyttöjen vapaa-ajan kentällä ja pohdittiin, minkälainen merkitys on vapaa-ajan vietolla ja harrastuksilla tyttöjen identiteetin kehittymiselle. Tutkimuksessa otettiin huomioon sekä suomalais- että venäläistaustaisten vantaalaisten yläkoulun tyttöjen tarpeet ja heidän toiveensa, myös pyrittiin selvittämään, miten venäläistaustaiset tytöt huomioidaan vapaa-ajan arjessa ja nuorisotyön toiminnoissa. Tavoite oli samalla antaa Nicehearts ry:lle ideoita siihen, miten voidaan järjestää murrosikäisille tytöille harrastustoimintaa, jota tukee heidän identiteettiänsä ja osallisuuttansa, ja kuinka nuoret maahanmuuttajataustaiset tytöt voisi tavoittaa ja heidän identiteettinsä kehittymistä edistää.

Yleensä ottaen tutkimustulokset ovat yhteneväisiä aiempien tutkimusten kanssa: vuonna 2011 tehdyn Honkasalon tutkimuksen, joka käsittelee sukupuolisen-sitiivisyyttä ja tasa-arvoa nuorisotyössä, ja Laakson (2012) tutkimuksen, jonka aihealueena on tytöistä naiseksi kasvamiseen liittyvät haasteet, voimavarat ja kokemukset. Kyseessä olevissa kaikissa tutkimuksissa on tuotu esiin samansuuntainen näkökulma siitä, että alueellisen nuorisotyön palvelut kiinnostavat erityisesti poikia ja nuorisotilat ovat poikien valtakunta. Verrattaessa opinnäytetyöni tutkimuksen tuloksia aikaisempiin tutkimuksiin voidaan pohtia, miten nuorten vapaa-ajan ympäristö on muuttunut ja vastaako vapaa-ajan kentän toiminta vantaalaisten yläkoulutyttöjen odotuksiin. Tämän ja aikaisemmin tutkimustulosten valossa näyttää siltä, että tytöt tarvitsevat tukea oppiakseen ja ymmärtääk-

seen lisää omasta itsestään, identiteetistään sekä kulttuuristaan. Vantaan Nicehearts ry voisi kehittää sellaiseen paikan, jossa tytöt voisivat tuntea tekemisen ja onnistumisen iloa ja jossa heidän sosiaalista kiinnostustaan voitaisiin edistää.

Tutkimuksessa tuotettiin uutta tietoa vantaalaisten eritaustaisten tyttöjen harrastuskiinnostuksen kohteista. Sen tiedon perusteella Nicehearts ry:n Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittäminen Vantaalla -projektin työntekijät voisivat järjestää murrosikäisille tytöille sopivaa ja kiinnostavaa harrastustoimintaa, joka syntyy nuorten ideoista ja toiveista. Esimerkiksi monikulttuurisilla nuorilla on iso haaste saada tietoa palveluista, käytännöistä ja tavoista, joilla Vantaalla toimitaan. Yhtenä vaihtoehtona tavoista, joilla eritaustaisia nuoria saadaan aikaisempaa paremmin Nicehearts ry:n tarjoamaan toimintaan mukaan, on pohdiminen, pitäisikö tiedotusta tarjota myös muilla kuin suomen, ruotsin ja englannin kielillä, koska jotkut haastatellut tytöt toivat esille, että tieto tyttötoiminnasta kulkee suullisesti. Näin voidaan tavoittaa juuri Suomeen muuttaneita tyttöjä ja auttaa heitä sopeutumaan uusiin oloihin.

Opinnäytetyöprosessi oli ajoittain haastava, mutta myös opettava ja antoisa. Esimerkiksi aineistonkeruun alkuvaiheessa, kun en saanut haastateltavia tyttöjä kahdesta Vantaan koulusta, minun piti muuttaa tutkimuksen aikataulua ja siirtää haastattelut maaliskuusta harjoitteluni viimeiseen viikkoon. Onneksi tämä ongelma ratkaistiin Vantaan Nicehearts ry:n avulla. Sain haastateltavia tyttöjä Länsimäen koulusta ja kävin haastattelemassa tytöt huhtikuussa. Koin myös jotkut toiset opinnäytetyöprosessin vaiheet ongelmallisina ja haasteellisina. Yksilöhaastatteluissa Länsimäen yläkoulussa saadun tutkimusaineiston vähäisyyden vuoksi tunsin tärkeäksi lähteä haastattelemaan enemmän tyttöjä. Sain hyvää kokemusta siitä ja hyödynsin sitä tutkijana. Jälkeenpäin ajattelen, että haasteellisissa tilanteissa minun ongelmanratkaisutaitoni kehittyi.

Minun mielestäni opinnäytetyöni tekoprosessi ja alkuperäiset suunnitelmat onnistuivat, koska tutkimukseni tarkoitus ja tavoitteet vastasivat käsiteltäviä aiheita. Tutkimukseni kuluessa Marcian identiteettikehittymisteoria vahvistettiin käytännössä. Nuoruus on identiteetin rakentumisen kannalta yksi tärkeistä elämänvai-

heista ja monet murrosikäiset tytöt tarvitsevat tukea, kun tekemällä ratkaisuja ja valintoja he etsivät omaa paikkaansa maailmassa. Mitä parempi nuorten psykososiaalinen ympäristö on, sitä paremmat mahdollisuudet hänellä on fyysiseen kasvuun, kognitiivisten ja sosiaalisten taitojen kehitykseen sekä identiteettiä rakentumiseen.

Toivon, että opinnäytetyöstäni on hyötyä Vantaan harrastustoiminta-areenan toimijoille sekä muuten asiasta kiinnostuneille. Jatkossa voisi tutkia tarkemmin, miten tyttöjen toivomukset saataisiin nuorisotoiminnassa paremmin esille ja miten voisi saada suomalaiset tytöt aktiivisiksi toimijoiksi monikulttuuriseen tyttötyöhön. Uuden tutkimuksen voisi toteuttaa Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittäminen Vantaalla -projektissa, jossa minun opinnäytetyöni oli vain pienenä osana. Toivottavasti se johtaa vapaa-ajan palveluiden kehittämiseen Vantaalla, eivätkä asiat jää vain tutkimisen tasolle.

LÄHTEET

- Eisher, Heli & Tuppurainen, Jonna 2009. Tyttöjen talo on kuin avoin koti. Helsinki: Setlementtinuorten liitto.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386. Viitattu 20.9.2013.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>
- Happo, Svetlana 2012. Haluaisin, että luottamusta olisi enemmän! Venäläis-taustaisten nuorten erityistarpeet Kouvolan nuorisotilan toiminnassa. Opinnäytetyö. Nuorisotyö ja kansalaistoiminta koulutusohjelma. Viitattu 12.2.2014
<http://theseus.fi/bitstream/handle/>Svetlana>Happo>Opinnaytetyo.pdf>
- Harinen, Päivi 2005. Mitähän tekis? Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen -tutkimushankkeen väliraportti. Nuorisotutkimus-verkosto: Verkkojulkaisusarja. Viitattu 22.6.2013.
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisut/verkkojulkaisut>
- Harinen, Päivi; Honkasalo, Veronika; Souto, Anne-Mari & Suurpää, Leena 2009. Ovet auki! Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen. Helsinki : Nuorisotutkimusseura, Nuorisotutkimusverkosto.
- Helve, Helena 2009. Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Liikkanen, Mirja (toim.) 2009. Suomalainen vapaa-aika. Arjen ilot ja valinnat. Helsinki: Hakapaino. 250–269.
- Honkasalo, Veronika 2011. Tyttöjen kesken: monikulttuurisuus ja sukupuolten taso-arvo nuorisotyössä. Helsinki : Nuorisotutkimusverkosto : Nuorisotutkimusseura.
- Honkasalo, Veronika; Harinen, Päivi & Anttila, Reetta 2007. Yhdessä vai yksin erilaisina? Monikulttuuristen nuorten arkea, ajatuksia ja ajankäyttöä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, verkkojulkaisusarja. Viitattu 26.11.2013.
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/erilaisina.pdf>

- Honkasalo, Veronika; Souto, Anne-Mari & Suurpää, Leena 2012. Mikä tekee nuorisotyöstä monikulttuurisen? Kokemuksia, käytäntöjä ja haasteita 10 suurimmassa kunnassa. Viitattu 25.11.2013
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/kymppikerho.pdf>
- Joronen, Tuula 2009. Maahanmuuttajien vapaa-aika ja kulttuuripalvelut pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin tietokeskus. Viitattu 9.4.2013.
http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/09_10_20_Tutk_4_Joronen.pdf
- Karman, Taina 2009. Sukupuolisensitiivistä työtä oppimaan – Kokemuksia Tampereen Tyttöjen Talon Sukupuolisensitiivistä työstä. Opinnäytetyö. Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Keltinkangas-Järvinen, Liisa 2004. Temperamentti – ihmisen yksilöllisyys. Helsinki: WSOY.
- Laakso, Mari 2012. 15–18-vuotiaiden tyttöjen itsetunto ja ruumiinkuva. Viitattu 9.11.2012. <http://mll-fi-bin.directo.fi/pdf>
- Marcia, James 1980. Identity in Adolescence. Teoksessa Adelson, Joseph (toim.) Handbook of adolescent psychology. New York: Wiley. 159–187.
- Martikainen, Tuomas 2007. Maahanmuuttajaväestön sukupuolittuneisuus, perheellistyminen ja sukupolvisuus. Teoksessa Maahanmuuttajanaiset. Perhe, kotoutuminen ja työ (toim.) Tuomas Martikainen ja Marja Tiilikainen. Helsinki: Väestöliitto, 38–67. Viitattu 7.11.2012.
<http://vaestoliitto.fi/bin.directo.fi/Maahanmuuttajanaiset>.
- Niemi, Hanna 2009. Nuoret somalimiehet maahanmuuttajanuorten olohuoneessa. Teoksessa Tuula Joronen (toim.) Maahanmuuttajien vapaa-aika ja kulttuuri-palvelut pääkaupunkiseudulla. 100–114. Viitattu 10.10.2012.
http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/09_10_20_tutk_4_joronen.pdf
- Nitovuori, Liisa-Maria 2001. Upea minä – tyttöprojekti. Tyttötyökansio. Setlementtinuorten liitto ry.

- Nuorista Suomessa 2012. Tietoa nuorista, heidän asemastaan, elinoloistaan ja nuorisotyöstä 2012. Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. Viitattu 11.6.2013. <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/1805/>
- Paavola, Heini & Talib, Mirja-Tytti 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pyykkönen, Miikka 2007. Monikulttuurisuus suomalaisten nuorisojärjestöjen toiminnassa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisusarja. Viitattu 5.11.2012. <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/jarjesto.pdf>
- Säävälä, Minna 2012. Koti, koulu ja maahan muuttaneiden lapset: Oppilashuolto ja vanhemmat hyvinvointia turvaamassa. Väestötutkimuslaitos. Katsauksia E 43. Viitattu 17.5.2013. <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi>application> maahanmuuttajalapset.pdf>
- Talib, Mirja-Tytti & Lippinen, Päivi 2008. Kuka minä olen? : monikulttuuristen opiskelijoiden identiteettipuhetta. Helsinki: Suomen kasvatustieteellinen seura.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Vantaan lastensuojelun suunnitelma. Sosiaali- ja terveystoimi 10/2008. Viitattu 5.11.2012. http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/67201_32033_lastensuojelusuunnitelma_net.pdf
- Virtanen, Anne & Yusuf, Yasmin 2011. Maahanmuuttajatyön ammattilainen: Työntekijöiden mielipiteitä maahanmuuttajatyössä tarvittavasta osaamisesta. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Viitattu 17.5.2013 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/>virtanen_anne_yusuf_yasmin.pdf?sequence=1
- Vantaan Nicehearts ry. Vantaan Naisresurssikeskus Pihlaja. Viitattu 5.11.2012. <http://www.nicehearts.com/>

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO 1

Tämä haastattelu on tarkoitettu 13–18-vuotiaille tytöille. Tavoite on löytää tai luoda Vantaan yläkoulun ikäisille tytöille sopiva harrastustoiminta. Haastattelun avulla kerätään tietoa siitä, vastaako olemassa oleva nuorisotyö tyttöjen tarpeisiin. Haastattelu tehdään nimettömästi ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Haastatteluun vastaaminen on vapaaehtoista.

Kiitos osallistumisesta tutkimukseen, vastauksesi antavat meille arvokasta tietoa!

Terveisin nicehearts ry.

Tel:

Email:

1. Minkäikäinen olet?

a) 13v.

c) 15 v.

e) 17 v.

b) 14v.

d) 16 v.

f) 18 v.

2. Mikä on asuinpaikkasi?

3. Mikä on äidinkielesi?

a) Suomi

b) Venäjä

4. Miten vietät vapaa aikaasi?

5. Onko sinulla harrastuksia?

a) on

b) ei ole

6. Mitkä harrastuksia?

7. Mitkä harrastuksia sinua kiinnostaa?

8. Mikä on mielestäsi tärkeintä harrastustoiminnassa?

- a) tutustuminen uusiin ihmisiin
b) tekemisen saaminen vapaa-ajalle
c) itsensä ilmaiseminen
d) uusien kokemusten saaminen
e) joku muu, mikä?

9. Haluaisitko itse osallistua harrastustoiminnan suunnitteluun?

- a) kyllä
b) ei
c) en osaa sanoa

10. Haluatko perustaa oman ryhmän?

- a) haluan
b) en halua

11. Onko Nicehearts ry:n toiminta tuttu sinulle?

- a) on
b) ei
ole

12. Oletko koskaan osallistunut siihen toimintaan?

- a) olen
b) en ollut

13. Onko maahanmuuttajille suunnattu nuorisotyö hyvä sinun mielestäsi?

- a) on
b) ei
ole

14. Miksi?

15. Haluaisitko parantaa nuorisotyötä?

- a) haluan
b) en halua

16. Miten nuorisotyötä voisi parantaa?

17. Erityisiä toiveita, mielipiteitä, palautetta haastattelusta...

LIITE 2: SAATEKIRJE KOULUN REHTORILLE

Hei!

Soittelin tällä viikolla ja kysyin venäjää äidinkielenään puhuvia tyttöjä haastateltaviksi. Tarkoitus on selvittää, mitä Vantaan Nicehearts ry:n kolmevuotinen tyttöjen projekti voisi venäjää äidinkielenään puhuville tytöille tarjota ja miten heidät parhaiten tavoittaisi? Vertaillen suomenkieltä äidinkielenään puhuviin tyttöihin. Toivoisimme, että löytäisimme tutkimuksen myötä tyttöjä, joille voimme tarjota harrastus- tai tukitoimintaa. Siten tämä yhteistyö hyödyttäisi myös Länsimäen koulua.

Tämä on venäjää äidinkielenään puhuvan opiskelijan opinnäytetyö. Hän on meillä Vantaan Niceheartsissa harjoittelussa maaliskuun alusta huhtikuun puoli-
väliin.

Kyseessä on laadullinen tutkimus, johon opiskelija tarvitsee viisi venäjää äidinkielenään puhuvaa tyttöä ja viisi suomea äidinkielenään puhuvaa tyttöä. Mikäli teillä on erityistä tukea tarvitsevia tyttöjä, voisi yrittää saada heidät tutkimukseen, jos pystyisimme heille tukea koulunkäyntiin/vapaa-aikaan tarjoamaan?

Mikäli koulullanne on kiinnostusta, tämä Niceheartsin tyttöprojektimme on mahdollinen yhteistyökumppani myös koulussa tehtävään työhön. Olen aiemmin toiminut mm. Variassa kouluakäymättömien tyttöjen tyttöryhmän vetäjänä sekä pitänyt ihmissuhde-tunteja. Yhteistyö onnistui hyvin. Myös jokin läksy-/liikuntakerho voisi olla ihan mahdollinen. Ajattelen, että koulu on se lapsen ja nuoren tärkein asia saada toimimaan. Siksi teen mielelläni nuorisotyötä myös koululla ja tässä projektissa se on mahdollista. Tulen mielelläni keskustelemaan aiheesta lisää. Luonnollisesti palkkani tulee muualta, joten resurssina olen koululle ilmainen.

Mukana liitteenä kirjeet mahdollisten tyttöjen vanhemmille tiedoksi venäjäksi ja suomeksi. Mikäli haastateltavia ei Länsimäen koulusta löydy, toivomme ilmoitusta, jotta ehdimme opiskelijan harjoitteluaikana etsiä tyttöjä muualta. Kiitos

ajastasi, iloa ja voimia työhön!

Ystävällisesti: Projektityöntekijä Vantaan Nicehearts ry Tyttötyö

LIITE 3: KIRJE HUOLTAJALLE

Hei!

Vantaan Nicehearts ry:ssä Tikkurilassa on alkanut uusi kulttuuri- ja sukupuolisensitiivinen tyttötyön projekti (Ray:n rahoittama). Siihen liittyen opiskelija Diakonia ammattikorkeakoulusta tekee opinnäytetyönään tutkimusta suomea äidinkielenään ja venäjää äidinkielenään puhuvien tyttöjen eroista sen suhteen, minkälaista toimintaa he vapaa-ajallaan toivoisivat järjestettävän. Tutkimus toteutetaan haastatteluina, kesto noin 30 min/tyttö. Nimiä ei tule mihinkään näkyviin. Haastateltavat tytöt pääsevät siis myös vaikuttamaan siihen, minkälaista tyttötyötä järjestämme. Haastattelua varten tarvitsemme kuitenkin huoltajan luvan ja sitä nyt pyydämme.

Annan _____ :lle luvan osallistua haastatteluun

Huoltajan allekirjoitus

Kiitos oikein paljon ja mukavaa kevättä!

Meihin saa olla yhteydessä, jos kysyttävää tai muutenkin.

Ystävällisesti:

Vantaan Nicehearts ry

Уважаемые родители!

Прошу разрешения на участие вашей дочери в опросе, который предназначен для 13–18-летних девочек. С помощью опроса собираем сведения о том, отвечают ли интересам девочек старшего школьного возраста предложения о свободном времяпрепровождении. Опрос проводится с целью создания деятельности по интересам, подходящей девочкам подросткового возраста в районе Тиккурилла.

Опрос проводится анонимно и конфиденциально.

Даю разрешение участвовать в опросе _____

Подпись родителей

Спасибо за участие!

Наши контактные данные:

Vantaan Nicehearts ry

LIITE 4: HAASTATTELURUNKO 2

Tämä ryhmähaastattelu on tarkoitettu 13–18 -vuotiaille tytöille ja heidän äideille. Tavoite on löytää tai luoda Vantaan yläkoulun ikäisille tytöille sopiva harrastustoiminta. Haastattelun avulla kerätään tietoa siitä, vastaako olemassa oleva nuorisotyö tyttöjen tarpeisiin. Haastattelu tehdään nimettömästi ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Haastatteluun vastaaminen on vapaaehtoista.

Kiitos osallistumisesta tutkimukseen, vastauksesi antavat meille arvokasta tietoa!

Terveisin Nicehearts ry.

I. 13–18 -vuotiaille tytöille tarkoitettu osuus.

TAUSTAKYSYMYKSET

1. Minkä ikäinen olet?

a) 13v.	c) 15 v.	e) 17 v.
b) 14v.	d) 16 v.	f) 18 v.

2. Mikä on asuinpaikkasi?

VAPAA-AJAN VIETTO

3. Miten vietät vapaa-aikaasi?

4. Miten vietit vapaa-aikaasi nuorempana ja mitä eroja näet vapaa-ajantoiminnassasi nykyään?

5. Onko sinulla harrastuksia?

a) on	b) ei ole

6. Mitä harrastuksia?

7. Mitkä harrastukset kiinnostavat sinua?

HARRASTUSTOIMINNAN TARJONTA

8. Onko hyviä harrastusmahdollisuuksia sinun koulussasi? Millaisia?

9. Oletko koskaan osallistunut venäläisyhdistyksen järjestävään harrastustoimintaan?

10. Onko Nicehearts ry:n toiminta tuttu sinulle?

a) on

b) ei ole

11. Oletko koskaan osallistunut siihen toimintaan?

a) olen

b) en ollut

12. Mistä saat tietoa harrastustoiminnan tarjonnasta?

13. Onko olemassa sinun mielestäsi harrastustoiminnan laaja valikoima?

ÄITISI ASENNE SINUUN HARRASTUKSIIN

14. Ovatko ne harrastukset, jotka sinua kiinnostavat, sinun äitisi mielestä hyviä ja sopivia murrosikäiselle tytölle?

15. Mitä äitisi toivoisi sinun mahdollisesti harrastavan?

16. Mistä sinun mielestäsi se johtuu?

HARRASTUKSESI MERKITYS SINUN ELÄMÄSSÄSI JA VAIKUTUS TULEVAISUUTEESI

14. Mitä harrastaminen sinulle merkitsee?

15. Millaisia merkityksiä näet harrastuksillasi suhteessa tulevaisuuteesi?

NUORISOTYÖN PARANTAMISEN KEINOJA

16. Onko maahanmuuttajille suunnattu nuorisotyö hyvä sinun mielestäsi?

a) on

b) ei ole

17. Miksi?

18. Miten monikulttuuriset kysymykset otetaan huomioon nuorisotyössä?

19. Entä tytöille ja pojille suunnatussa toiminnassa?

20. Pitäisikö sinun mielestä monikulttuurisille ja "suomalaisille" nuorille olla yhteistä toimintaa vai erikseen?

21. Minkälaiset harrastukset voisivat mahdollisesti parantaa uuteen yhteisöön sopeutumista tai lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta toisiin nuoriin?

22. Ovatko sellaiset harrastukset taloudellisesti mahdollisia toteuttaa?

23. Haluaisitko parantaa nuorisotyötä?

a) haluan

b) en halua

24. Miten nuorisotyötä voisi parantaa?

25. Erityisiä toiveita, mielipiteitä, palautetta haastattelusta

II. 13–18 -vuotiaiden tyttöjen äideille tarkoitettu osuus.

NUORUUDEN HARRASTUKSIA JA NIIDEN MERKITYS ELÄMÄSSÄSI

1. Mitä harrasti nuoruudessasi?
2. Harrastitko urheilua, partiota, kulttuuria nuoruudessa?
3. Miten sinun harrastuksesi vaikuttivat sinuun elämääsi?

SINUN ASENNEESI TYTTÄREESI HARRASTUKSIIN

4. Ovatko ne harrastukset, jotka sinun tytärtäsi kiinnostavat, sinun mielestäsi hyviä ja sopivia murrosikäiselle tytölle?
5. Miten ne harrastukset voivat auttaa tytärtäsi tulevaisuudessaan?
6. Mitä toivoisit sinun tyttäresi mahdollisesti harrastavan?

NUORISOTYÖN JÄRJESTELEMISEEN OSALLISTUMINEN

7. Oletko koskaan järjestänyt jota toimintaa nuorille?
8. Minkälaisia kokemuksia siitä olet saanut?
9. Minkälaisia mahdollisuuksia sinun mielestäsi nuorilla on järjestäessään omaa toimintaan omalla alueellaan?
10. Erityisiä toiveita, mielipiteitä, palautetta haastattelusta...